قصه‌ها

در خدمت و خیانت به امید

مریم پیمان

● از پشت پلاستیک محو به قطره‌های باران بی‌موقع تابستانی نگاه می‌کنم. راه طولانی بود و من، خسته و امیدوار به خانه‌ای گرم، تاب نشستن بر سرمای زمین را در روزهای پایانی شهریور ندارم. حیاط گِل شده است و بازی بچه‌ها نیمه‌تمام مانده. مریم به‌جای در اتاق، پلاستیک نصب کرده است و مشغول تهیه چای شده. به قاب عکس همسرش نگاه می‌کنم. یک سال از مرگ او گذشته است. یک شب به خانه برنگشت و مریم وقتی خبر تصادف و جسم نیمه‌جان او را شنید، سکته کرد. در کوچه نشانی برای فاضلاب نگذاشته بودند و محسن با موتور به بلوک‌های سیمانی اطراف چاه برخورد کرد، ضربه مغزی شد و به کما رفت. مریم دیگر نتوانست سوزن خیاطی را دست بگیرد و کمک‌خرج خانه باشد. با دست چپ چای را روی زمین می‌گذارد و تعارف می‌کند. دست راستش هنوز نیمه‌جان است. لبخند به چهره شکسته‌اش نمی‌نشیند؛ «وقتی به ناخن‌های محسن دست می‌زدم تا کوتاهشان کنم، می‌ریختند. دندان‌هایش هم سست شده بودند». غم چون بادامی تلخ در گلویم می‌نشیند. با جسم بی‌جان او ۹ سال درددل کرده است. از دردهای جسم و جانش گفته است؛ از سفره خالی برای محسن، محمدرضا و احمدرضا، از خانه‌به‌دوشی و آوارگی به خانه اقوام و تهران و کرمانشاه با جسم بی‌جان محسن و سه پسربچه و حتی از دردهای بعد از سکته خودش. دوقلوهای ۱۰ ساله با چشم‌هایشان می‌خندند و نه لب‌هایشان. گویی روی شانه روحشان غم نشسته است. چیزی جز زجر و بستر از پدر به یاد ندارند و حرکت‌های انعکاسی دست و پا در طول ۹ سال در کمابودن. مدال‌های ورزشی‌شان را نشان من می‌دهند. هر سه برادر در شنا و تکواندو موفق هستند و هر یک مدال‌هایی در سطح استان به دست آورده‌اند، اما احمدرضا مقام سوم کشوری را نیز کسب کرده است. لبخندی بر گوشه لب مریم می‌نشیند، وقتی محسن ۱۴ ساله‌اش از درس و کتابش می‌گوید و از رؤیای بزرگ‌شدن. هر سه برادر می‌خواهند به نیروهای نظامی بپیوندند و جهان را آن‌گونه که باید باشد بسازند. جهانی سرشار از شکوفه‌های صلح. مریم از محبت زن صاحب‌خانه می‌گوید که شب‌ها در کنار آنها می‌خوابید تا ترس از زیستن در حومه شهر در دل آنها تشدید نشود. چایی‌ام را سر می‌کشم. دیگر توان تلخی این بادام شکسته رودررویم را ندارم. این زن در ۴۰سالگی به درازنای یک تاریخ غم چشیده است و من از شنیدن آن بی‌قرار شده‌ام. از خانه جدیدشان می‌گویند که خیرین برایشان ساخته‌اند و داخل شهر است. می‌گویند که دیگر ترس به این راحتی از میان در و پنجره‌های آن توان نفوذ ندارد. هال کوچک، آشپزخانه و بلوک‌های سیمانی اجزای خانه جدید آنها خواهند بود، بی‌توجه به اینکه خانه سرد و نمور است و دیوارهای نشست‌کرده آن نیاز به تعمیر دارد. کمی عقب می‌روم و به دیوار تکیه می‌زنم. چیزی در تیره پشتم چون صاعقه‌ای فریاد می‌زند. در چشم‌های این خانه غم عمیق‌تر از گورستان سکنا گزیده است.

شهردار تهران برای ۹ مرد دیگر حکم صادر کرد

زنان غایب بهشت

صدرا محقق: ۲۰ روز از شهردارشدن محمدعلی نجفی در تهران می‌گذرد و او در این مدت برای پنج معاون، یک مدیرکل، شش شهردار منطقه و همچنین مدیرعامل و سردبیر مؤسسه مطبوعاتی همشهری حکم صادر کرد. وجه اشتراک همه ۱۳نفری که در این مدت از شهردار جدید تهران حکم مسئولیت گرفته‌اند، مردبودن آنهاست و هیچ زنی تا این لحظه به حکم شهردار مسئولیتی در شهر نگرفته است.

نجفی که پیش از این حکم چهار معاون خود را صادر کرده بود، صبح روز گذشته نیز در احکام جداگانه‌ای، معاون هماهنگی امور مناطق، رئیس مرکز ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری تهران و شهرداران مناطق ۴، ۹، ۱۲، ۱۳، ۱۵ و ۲۱ تهران را صادر کرد.

او در این احکام «حسن رباطی» را به‌عنوان معاون هماهنگی امور مناطق و «امین عارف‌نیا» را به‌عنوان مشاور شهردار تهران و رئیس مرکز ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری تهران منصوب کرد. رباطی دارای مدرک کارشناسی‌ارشد مدیریت شهری است و پیش از این، مشاور وزیر کشور در امور شهرداری‌ها، معاون امور مناطق شهرداری تهران، شهردار مناطق ۱۴، ۱۶ و ۱۸ تهران، فرماندار ورامین، شهرکرد و شهرری و مدیرعامل شرکت جهانگردی و گردشگری بوده است. عارف‌نیا نیز پیش از این مشاور وزیر و مدیرکل حوزه وزارتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود و از سوابق او می‌توان به ریاست مرکز روابط‌عمومی و اطلاع‌رسانی سازمان میراث فرهنگی و مدیریت کل حوزه ریاست، روابط‌عمومی و امور بین‌الملل سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران اشاره کرد.

بر اساس احکام صادرشده از سوی نجفی، «حسینی‌نوکنده» به‌عنوان شهردار منطقه ۴، «سیدعلی مفاخریان» به‌عنوان شهردار منطقه۹، «پیمان حسین‌محسنی» به‌عنوان شهردار منطقه ۱۲، «مرتضی رحمان‌زاده» به‌عنوان شهردار منطقه ۱۳، «وحیدرضا انارکی‌محمدی» به‌عنوان شهردار منطقه ۱۵ و «حسن رحمانی» به‌عنوان شهردار منطقه ۲۱ تهران منصوب شدند.

همه این شهرداران مناطق، پیش از این و در دوره شهردار قبلی تهران، در مناطق دیگر قائم‌مقام شهرداری بوده‌اند. بُعد مثبت این انتصاب‌ها، باتجربه‌بودن این شهرداران جدید مناطق و همچنین سابقه حضورشان در بدنه شهرداری است. محمدعلی نجفی علاوه بر این، روز گذشته در حکمی حمیدرضا قالیباف را به‌عنوان مشاور شهردار و سرپرست حراست کل شهرداری تهران منصوب کرد.

صدور این احکام در حالی است که هم در وعده‌های انتخاباتی و هم در روزهای پس از انتخابات، منتخبان شورای شهر تهران همیشه از لزوم برگزیدن تعدادی از مدیران زن برای مدیریت شهری سخن گفته‌اند. بااین‌حال، آنچه تا این لحظه رخ داده است، برخلاف وعده‌های پیشین بود.

بر اساس برخی آمارها، در حدود ۵۰ شهر بزرگ جهان در گوشه‌وکنار کره خاکی از خاورمیانه تا اروپا، از آمریکای شمالی تا شرق آسیا و همین‌طور قاره آفریقا، مسئولیت شهرداری به دست زنان سپرده شده است. بغداد، پایتخت کشور همسایه ما عراق و پاریس، مادرید و بارسلون در اروپا، توکیو در ژاپن و واشنگتن در آمریکا، از شهرهایی هستند که همین الان شهرداران زن آنها را مدیریت می‌کنند. در تهران اگرچه لیست امید ۲۱ کرسی شورای شهر را با عنوان اصلاح‌طلبی به دست گرفته‌اند؛ اما هنوز از انتصاب حتی یک زن به‌عنوان مدیر شهری خبری نشده است.

به‌جز این، آن‌طور که اعضای شورای شهر تهران در روزهای گذشته مطرح کرده‌اند، حتی نسبت به سن‌وسال تعدادی از معاونان منصوب‌شده از سوی محمدعلی نجفی هم معترض هستند.

موضوعی که روز گذشته شهردار تهران در حاشیه افتتاح نمایشگاه عطر سیب در جمع خبرنگاران و در پاسخ به این پرسش که نظر شما درباره به‌کارگیری سه معاون بازنشسته در شهرداری و اعتراض تعدادی از اعضای شورای شهر چیست، گفت: «دراین‌باره بعدا اظهارنظر خواهم کرد».

در همین حال، روز گذشته ناهید خداکرمی، عضو شورای شهر تهران، در گفت‌وگویی با «شرق» در این رابطه، این‌طور توضیح داد: «چالش‌های شهر تهران عمیق و زیاد است و به‌حدی پیچیدگی در لایه‌های پنهان مدیریت شهری زیاد است که فرصت آزمون و خطا را از شهردار تهران می‌گیرد و او به خود اجازه ریسک‌کردن نمی‌دهد؛ اما می‌شود در خط دوم مدیریتی از زنان و جوان‌ترها استفاده کنیم و برای آنها مشاوران و معاونان باتجربه برگزینیم تا از بحران فعلی عبور کنیم. این را هم باید در نظر داشته باشیم که این بسیار رنج‌آور است که در کشور از خلاقیت و نوآوری زنان و همچنین جوانان ما استفاده نشود که آنها یا مجبور به مهاجرت بشوند یا افسردگی و دلزدگی سراغشان بیاید».

از سویی دیگر، این احکام جدید از سوی شهردار تهران در شرایطی صادر شده است که روز گذشته اعضای شورای شهر تهران با نجفی در یک جلسه غیررسمی و غیرعلنی حاضر شدند، تا در رابطه با همین موضوع؛ یعنی سپردن امور شهرداری به نیروهای جدید، مذاکره کنند. اگرچه شرح کامل و مفصلی از آنچه در این جلسه گذشتف بیرون نیامد؛ اما آن‌طور که برخی از اعضا اعلام کردند، محوریت اصلی بحث و تبادل‌نظر پیرامون استفاده از پتانسیل زنان و جوانان در شهرداری بوده است.

به‌عنوان مثال، علی اعطا، سخنگوی شورای شهر پنجم تهران، در رابطه با همین مسئله در اظهارنظری اعلام کرد: «ازجمله مواردی که در جلسه با شهردار مطرح شد، تأکید مجدد اعضای شورا بر استفاده از جوانان و بانوان در مدیریت شهری بود». الهام فخاری، عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تهران، نیز درباره جزئیات جلسه نجفی با اعضای شورای شهر گفت: «اعضای شورای شهر درباره انتصاباتی که هفته گذشته از سوی شهردار تهران انجام شد، به گفت‌وگو با شهردار پرداختند و درباره بهره‌گیری از ظرفیت زنان و جوانان نیز پیگیر مطالبات خود از شهردار تهران شدیم».

در روزهای گذشته کمپین‌ها و کارزارهایی برای تحقق وعده سپردن بخشی از مسئولیت مدیریت شهری به زنان نیز در شبکه‌های اجتماعی آغاز شد و افراد فعال در این کارزارها از لزوم انتخاب چند شهردار منطقه از بین زنان توانمند تأکید داشتند.

تلاش‌ها برای سپردن برخی مسئولیت‌ها به زنان فقط به مدیریت شهری خلاصه نمی‌شود. بلافاصله بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری امسال نیز بحث و گمانه‌زنی‌های زیادی درباره احتمال یا امکان انتخاب وزیر زن مطرح شد، اما در نهایت به نتیجه نرسید و رئیس‌جمهور هیچ وزیر زنی را برنگزید، هرچند او در روز معرفی کابینه جدید خود به مجلس در سخنانی اعلام کرد: «خیلی تمایل داشتم سه وزیر زن انتخاب کنم، گزینه‌ها هم مشخص بود، اما نشد»، اما خود حسن روحانی یک هفته پس از انتخابات در ضیافت افطار با فعالان حوزه زنان و خانواده در سخنانی این‌طور گفت: «بانوان برای حضور در عرصه‌های مدیریتی، باید تلاش بیشتری کنند، همان‌گونه که در علم، تحقیقات و مسائل سیاسی، حضورشان در جامعه، حضوری خوب و چشمگیر بوده است. در مسائل سیاسی و انتخابات، بانوان حضوری پرشور دارند و در ایام انتخابات ما در هر شهری که حضور پیدا می‌کردیم، حداقل نیمی از شرکت‌کنندگان در سخنرانی‌ها از بانوان بودند. امروز زنان نسبت به سرنوشت خود، حساس هستند و به‌خوبی تلاش می‌کنند، اما برای حضور در رده‌های مدیریتی، باید تلاش بیشتری کرد. مشخص است خانمی را که در رده‌های مدیریتی نبوده، نمی‌توان یک‌مرتبه در یک رده بالایی از مدیریت قرار داد، بلکه باید قدم‌به‌قدم گام برداشت. امروز زنان کشور، گام بلندی را برای تعالی و دردست‌گرفتن امور برداشته‌اند که البته باید با حوصله بیشتر این مسیر طی شود، موانع و مشکلات پیش‌رو قرار دارند، اما این موانع برداشته خواهند شد».

در این مدت برخی تحلیلگران بر این باور بودند این بخش از گفته‌های رئیس‌جمهور که تأکید کرد: «خانمی را که در رده‌های مدیریتی نبوده، نمی‌توان یک‌مرتبه در یک رده بالایی از مدیریت قرار داد» را می‌توان از جمله دلایل عدم انتخاب وزیر زن برشمرد، اما در این شرایط پرسش این است که زنان بالاخره در چه زمینه و عرصه‌ای امکان آزمودن توان مدیریتی خود و کسب تجربه را برای رسیدن به رده بالای مدیریتی باید کسب کنند؟

ادامه در صفحه ۱۷

شهردار تهران: برادرانه با یکدیگر همکاری کنیم

شرق: محمدعلی نجفی در جلسه انتصاب شهرداران مناطق ۱۲، ۴، ۱۳، ۹، ۲۱ و ۱۵ با بیان اینکه امیدوارم در این دوره از مدیریت شهری بتوانیم «برادرانه» با یکدیگر همکاری کنیم، اظهار کرد: هدف مشترک همه ما خدمت به مردم و حفاظت از نظام مقدس جمهوری اسلامی از طریق این خدمت است. وی با تأکید بر ضرورت دقت در انتخاب افراد شایسته و صاحب‌نظر در پست‌های مدیریتی از سوی مدیران شهرداری گفت: اصل برای ما شهر و خدمت به شهروندان است و شهرداری فرع و ابزار محسوب می‌شود، بنابراین همواره در تصمیم‌گیری‌ها و فعالیت‌ها باید به‌گونه‌ای عمل کنیم که فرع جانشین اصل نشود. شهردار تهران پایبندی به ضوابط و قوانین را از نکات مهم مورد توجه این دوره از مدیریت شهری معرفی و بیان کرد: درحال‌حاضر یکی از مشکلات اساسی شهرداری تهران، فرار از قانون است. گاه اقداماتی صورت گرفته که شاید ۸۰ درصد آن با نیت خیر بوده باشد، اما در درازمدت به ضرر شهرداری و کشور منجر می‌شود. نجفی افزود: روال کار مدیریت، حمایت از مدیران است، اما در صورت انجام هرگونه اقدام خلاف قانون شرعا و قانونا نمی‌توانم حمایت کنم و بر عمل خلاف صحه بگذارم.

شهردار تهران به برخی از مشکلات فعلی شهر پرداخت و گفت: آنچه در یک ماه اخیر کم‌وبیش مشهود بوده و باید حل کنیم، مسئله نظافت شهر است. در این خصوص من قبلا هم احساس می‌کردم که وضعیت قابل‌قبول نیست و درحال‌حاضر هم افت کرده است که البته بخشی از این موضوع به دلیل بحث‌های مربوط به نقل‌وانتقالات طبیعی است. نجفی سدمعبر را از دیگر مشکلات شهر تهران دانست و گفت: در شرایط فعلی این مشکل بسیار ازهم‌گسیخته است، به‌طوری‌که باب شده تمام سوپرمارکتی‌ها و میوه‌فروشی‌ها پیاده‌رو جلو مغازه خود را به تصرف درمی‌آورند که باید به آنها فرصت دهیم تا وسایل خود را از پیاده‌رو جمع کنند و با این موضوع برخورد کنیم. البته من می‌دانم که برخی در شهرداری از این افراد پول می‌گیرند. مشکل دیگر مربوط به ساخت‌وسازهایی است که در کنار خیابان انجام می‌شود؛ مدت‌ها افراد، پیاده‌رو جلو ساختمان درحال‌ساخت را با حصاری می‌پوشانند و مانع تردد شهروندان می‌شوند. وی ادامه داد: البته گاهی این موضوع اجبار است که در این خصوص باید قاعده آن تعریف شود و در موارد غیر، مالک باید علی‌الحساب هزینه‌ای را پرداخت کند تا به دلیل پرداخت هزینه کار به درازا نکشد. نجفی با اشاره به مسئله عوارض ساخت‌وساز در شهر تهران گفت: در مواردی دست شهرداران مناطق باز است تا طبق مصوبه شورا تخفیف دهند که در برخی از موارد این امر راهگشا بوده است. در هر صورت باید صددرصد محاسبه عوارض را روی سیستم مکانیزه بیاوریم تا هر شهروندی که زمینی را بسازد، از طریق وب تمام محاسبات برای او تعیین شود و مسئله پشت باجه که در شهرداری تهران معروف است به این شکل حل‌وفصل شود. به گزارش شهرنوشت، شهردار تهران تکریم ارباب‌رجوع را یکی از مهم‌ترین برنامه‌های شهرداری تهران معرفی و بیان کرد: در مدتی که اینجا هستم گزارش‌های زیادی از بداخلاقی شهرداری نسبت به مردم شنیده‌ام. مواردی است که برخلاف قاعده کار کسی را راه می‌اندازیم که حتما در آن فساد وجود دارد. در نقطه مقابل، در مواردی برخلاف ضابطه کار کسی را راه نمی‌اندازیم که در آن هم فساد وجود دارد که باید با هردو این موارد مقابله شود. وی در پایان با یادآوری ضرورت رسیدگی به مناطق جنوبی و فقیرنشین پایتخت عنوان کرد: ما بر اساس شاخص‌های مختلف مناطق را ارزیابی می‌کنیم و در مناطقی که زیر شاخص‌های تعریف‌شده هستند باید سرمایه‌گذاری بیشتری صورت بگیرد تا فاصله‌ها از بین برود.

نگاه

مهارت نوشتاری: ضرورتی مغفول در آموزش عالی علوم انسانی

دکتر ندا رضوی‌زاده*

● امروزه با توسعه روش‌های علم‌سنجی در دنیا، فعالیت‌های علمی افراد و مؤسسه‌های علمی اعم از دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های پژوهشی کشورها بر اساس شاخص‌هایی سنجش و ارزیابی می‌شود که مستقیما به خروجی‌های مکتوب فعالیت‌ها مربوط است. بخش مهمی از رقابت‌ها و رتبه‌بندی‌های علمی مؤسسه‌ها و کشورها، بر اساس همین خروجی‌های مکتوب شکل می‌گیرد. برای مثال، شاخص‌هایی مانند تعداد مقاله‌های منتشرشده و تعداد استنادات به مقاله‌های منتشرشده در یک بازه زمانی معین، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های تولیدات علمی افراد و مؤسسات علمی محسوب می‌شود. متخصصان علم‌سنجی در مؤسسه‌هایی مانند تامسون رویترز (Thomson-Reuters)، اسکوپوس (Scopus)، ایندکس کوپرنیکوس (Index Co-pernicus)، ابسکو (EBSCO)، وردکت (World-Cat)، پاب‌مد (PubMed) و... به‌طور تخصصی در این زمینه فعال‌اند و تولیدات علمی در رشته‌های مختلف را در سراسر جهان با جزئیات فراوان، پایش و اغلب نتایج را به‌طور علنی گزارش می‌کنند.۱ این گزارش‌ها به‌طور جدی مرکز توجه اهل علم در هر حوزه‌ای است و از طریق همین گزارش‌های استنادی که مبتنی بر انتشارات هستند، می‌توان میزان نفوذ و اعتبار افراد و ایده‌ها را در اجتماع علمی دانست. برای مثال، وقتی در یک یا دو دهه، محققان مختلف به یک اثر هزاران بار استناد می‌کنند، می‌توان حدس زد ایده مهمی در این اثر مطرح شده و نویسنده از صاحب‌نظران برجسته و معتبر آن موضوع خاص است؛ هرچند میزان استنادات به متغیرهای متعددی بستگی دارد، ازجمله قدمت یک حوزه علمی و میزان کلی یا جزئی‌بودن موضوع اثر. نکات یادشده نشان می‌دهد امروزه «نوشتن» و انتشار مکتوب ایده‌ها و نتایج پژوهش‌ها، مهم‌ترین شکل انتقال و به‌اشتراک‌گذاشتن دانش و ارتباطات علمی در مقیاس وسیع است. به‌این‌ترتیب، ایده یا یافته‌ای تجربی که به هر دلیل فرصت نشر مکتوب نیابد، گویی هرگز تولید نشده است و از حلقه معدود افرادی که از نزدیک از آن مطلع شده‌اند، دورتر نخواهد رفت.

برهمین‌اساس، در نظام‌های آموزش عالی توسعه‌یافته، آموزش مهارت نوشتاری اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. این نکته را با استناد به داده‌های مختلفی می‌توان دریافت؛ یکی از این شواهد را در پروژه «Open Syllabus Explorer» می‌توان یافت که در دانشگاه کلمبیا در ایالات متحده اجرا شده است. این پروژه که نتایج خود را در سایتی به همین نام منتشر می‌کند، فهرستی از کتاب‌هایی را منتشر می‌کند که بیش از همه در سیلابس‌های درسی دانشگاه‌های آمریکا، انگلستان، کانادا، استرالیا و نیوزیلند به‌عنوان منبع درسی به دانشجویان معرفی می‌شود. این سایت ابتدای سال ۲۰۱۷ بیش از یک‌میلیون‌و صد هزار سیلابس درسی را گردآوری و وارسی کرده است. صد کتاب ابتدای فهرست، بیشتر کتاب‌هایی در زمینه فلسفه و علوم انسانی هستند. در این میان، جالب این است که کتاب «The Ele-ments of Style» در صدر فهرست قرار گرفته است. این کتاب یک راهنمای کلاسیک نگارش به زبان انگلیسی است. سه کتاب دیگر با موضوع مهارت نوشتاری، در میان ۴۰ کتاب ابتدای این فهرست هستند.

ادامه در صفحه ۱۷

جدول ۲۹۱۹ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- درون دهان- درویش به دست می‌گیرد- گوشه‌ای در آواز ابوعطا ۲- بهشتی - منصف‌الزاویه- همه چیز را جمع می‌بندد ۳- خویشاوندان- اسب حضرت علی (ع)- زبان عربی ۴ - روشن‌کردن- گاز جوشکاری ۵- از شاخه‌های مهندسی- از ظروف آزمایشگاهی- کلمه پرسش ۶- تربیت صحیح- دهمین سوره قرآن- چوب سوزاندنی ۷- از جزایر خلیج‌فارس- حیوان صحرانورد- از سازهای زهی مضرابی ۸- خاندان- مجموعه داستانی نوشته صمد بهرنگی- جهت ۹- بی‌باک و دلیر- پهلوان اسطوره‌ای شاهنامه- وزیدن باد ۱۰- میت- بعد از مهر- پاسخ مثبت ۱۱- گودال- باطل‌کننده- موزون ۱۲- هیچ و پوچ- عمل شمردن ۱۳- آسیب- واحد پول فرانسه- بسندگی ۱۴- قیمت بازاری- از تیم‌های فوتبال باشگاهی عربستان- هیکل و پیکر ۱۵- میکروب کزاز- شهری در استان همدان - تکرار حرفی.

عمودی:

۱- بی‌هوشی- لبریز و سرشار- خصوصیت ۲- کودن- دادگری- جاودانگی ۳- ماه یازدهم فرنگی- دارای اسم مشترک ۴- قادر- نوعی ماهی استخوانی آب‌های شیرین- دروازه بدن ۵- مرض- خمیر نان را با آن پهن و نازک می‌کنند- مفلوج ۶- ساقه خوراکی ترش و شیرین- از نام‌های دوزخ ۷- جاندار- نوعی کارد نوک تیز- مایعی برای ضدعفونی زخم ۸- سال آذری- نسخه‌برداری از یک نوشته- مسیر حرکت ۹- مرطوب- جیره غذای روزانه- خرقه درویشی ۱۰- زنجیر- پشت سرهم ۱۱- پسوند شباهت- تار بافتن عنکبوت- اجداد ۱۲- بی‌آغاز- همسر مرد- مکر و حیله ۱۳- تندرستی- موسیقی‌دان عصر خسروپرویز ۱۴- مخفی- قومی از نژاد سامی- هم تیمی ۱۵- لباس اتاق عمل- ورزشی برای بدن‌سازی- سوغات گجرات.

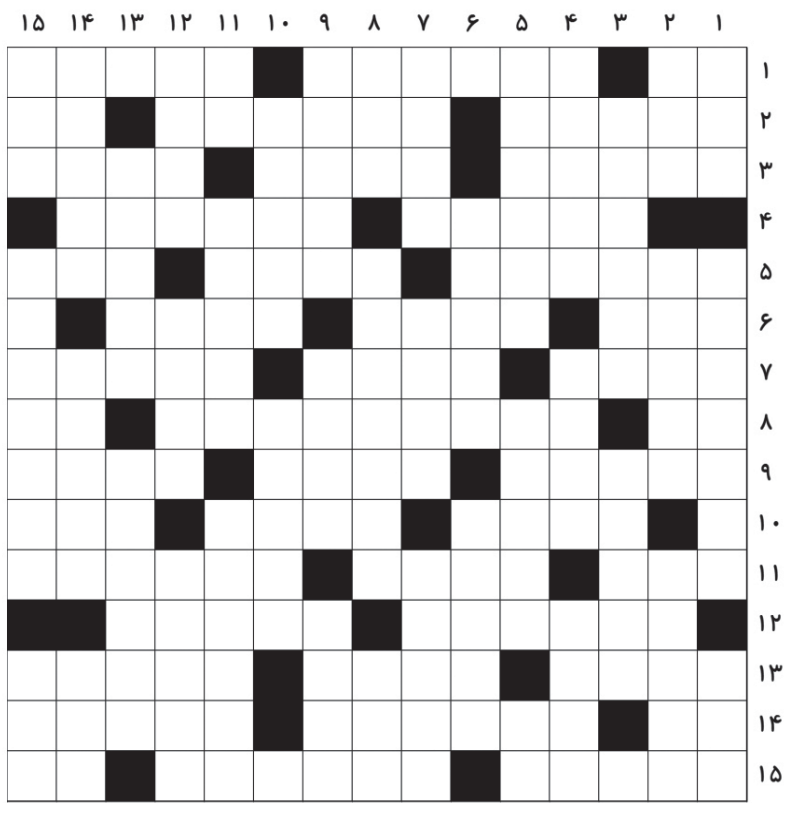

حل سودوکو سخت

۷	۵	۸	۱	۲	۶	۳	۹	۴
۹	۲	۱	۵	۳	۴	۶	۷	۸
۴	۶	۳	۸	۷	۹	۵	۱	۲
۲	۹	۴	۶	۸	۳	۷	۵	۱
۸	۷	۵	۹	۱	۲	۴	۳	۶
۳	۱	۶	۷	۴	۵	۸	۲	۹
۵	۴	۹	۳	۶	۱	۲	۸	۷
۱	۸	۲	۴	۵	۷	۹	۶	۳
۶	۳	۷	۲	۹	۸	۱	۴	۵

حل سودوکو ۱۹۱۴

۱	۳	۷	۶	۹	۸	۵	۴	۲
۶	۴	۸	۲	۵	۱	۹	۳	۷
۹	۲	۵	۳	۴	۷	۱	۸	۶
۲	۶	۳	۱	۷	۵	۴	۹	۸
۷	۱	۴	۸	۳	۹	۶	۲	۵
۵	۸	۹	۴	۲	۶	۷	۱	۳
۳	۹	۱	۵	۶	۲	۸	۷	۴
۴	۷	۶	۹	۸	۳	۲	۵	۱
۸	۵	۲	۷	۱	۴	۳	۶	۹

جدول ۲۹۱۸

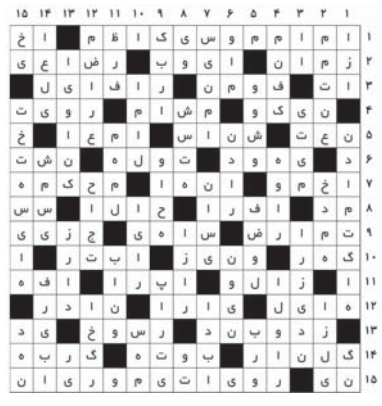

سودوکو سخت ۱۹۱۵

		۲				۷	۶	۵
	۶			۸	۵			
		۴	۷			۱	۹	
	۴		۳	۱			۷	
۸				۴				۹
				۲				۴
۴		۱	۸			۶		
	۵			۳		۹		
۶		۳						۱

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۹۱۵

	۲		۹			۱	۳	۸
۳	۹	۵	۱					
۶				۲	۳	۵		۹
	۷	۶				۹	۵	۴
۵	۸			۴				۱
		۱						۷
۷	۶	۲	۳		۴	۸		
۸		۹			۷		۲	
		۴	۶					۳

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.